

**DIALOGUE
& ACTION**
AGAINST WILDFIRES

ΤΡΙΚΟΡΦΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Διάλογος, συμμετοχικός σχεδιασμός και συλλογική δράση για την μείωση του κινδύνου καταστροφών από δασικές πυρκαγιές στο πλαίσιο του έργου **Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές**: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024

ΤΡΙΚΟΡΦΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Συγγραφείς: Έλενα Τζαμουράνου, Παναγιώτης Γιαννακόπουλος,
Παναγιώτα Αράπη, Κώστας Βλαχονικολός
Επιμέλεια: Γεωργία Μπεκριδάκη

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Το παρόν είναι μέρος της “Εργαλειοθήκης για τη Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές”. Δημιουργήθηκε από την ομάδα υλοποίησης του πιλοτικού έργου “Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές” με την υποστήριξη του ερευνητικού προγράμματος ACCTING (AdvanCingbehavioural Change Through anINclusiveGreen deal): European Union’s Horizon 2020, No 101036504. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εργαλειοθήκη μεταβείτε στον ιστότοπο <https://dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction/>

Μήνυμα από την Ομάδα Έργου

Καθώς τα μικρά ορεινά χωριά αντιμετωπίζουν όλο και πιο έντονα την απειλή των πυρκαγιών, επιδεινούμενη από την κλιματική αλλαγή, ο ρόλος των κοινοτήτων ως πρώτη γραμμή άμυνας γίνεται πιο σημαντικός από ποτέ.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Διάλογος και Δράση απέναντι στις πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές, συνεργαστήκαμε με τέσσερις κοινότητες της Μεσσηνίας – Αρχαία Μεσσήνη, Μαγνανιακό, Τρίκορφο και Κορομηλιά – για να μειώσουμε τον κίνδυνο φυσικών καταστροφών και να ενισχύσουμε την ετοιμότητά τους. Με διαδικασίες συμμετοχικού σχεδιασμού και συλλογικής δράσης, αναδείξαμε τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, συνδυάζοντας την εμπειρία των κατοίκων με καινοτόμες προσεγγίσεις.

Οι τέσσερις αυτές κοινότητες αποτελούν παραδείγματα μικρών αγροτικών οικισμών που μοιράζονται προκλήσεις, όπως η γήρανση του πληθυσμού και οι περιορισμένοι πόροι, αλλά παράλληλα διαθέτουν μοναδικά χαρακτηριστικά και δυνατότητες. Με βάση αυτά, αναπτύξαμε ξεχωριστές μελέτες περίπτωσης που αναλύουν τα δυνατά και αδύναμα σημεία, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες κάθε περιοχής.

Αυτή η μελέτη περίπτωσης φιλοδοξεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης και εργαλείο δράσης για παρόμοιες κοινότητες, ενισχύοντας την ικανότητά τους να ανταποκριθούν στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Για πρόσβαση στις υπόλοιπες μελέτες, τα εργαλεία που αναπτύξαμε και έναν πρακτικό οδηγό δράσης για την οργάνωση των κοινοτήτων, επισκεφθείτε τον ιστότοπο: <https://dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction>.

Η ομάδα έργου,

Έλενα Τζαμουράνου, Dock - Συνεργατικός Χώρος Κ.Αλ.Ο.

Παναγιώτης Γιαννακόπουλος, Νόστος Κοιν.Σ.Επ.

Παναγιώτα Αράπη, Κουκουβά Κοιν.Σ.Επ.

Κώστας Βλαχονικολός, Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών Μεσσηνίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η μελέτη περίπτωσης του Τρικόρφου οργανώνεται με τρόπο που αναδεικνύει τη διαδικασία, τα ευρήματα και τις προτάσεις που προέκυψαν μέσα από τη συνεργασία με την κοινότητα. Στόχος είναι να παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της εμπειρίας και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ 06

Αρχικά παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα των δράσεων όπως υλοποιήθηκε στο Τρίκορφο, καθώς και το προφίλ της κοινότητας. Περιγράφονται οι κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, αλλά και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει το χωριό.

ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ 12

Ακολουθεί η ανάλυση των στάσεων και των αντιλήψεων των κατοίκων, όπως προέκυψαν από την ανάλυση περιεχομένου και από την έρευνα με ερωτηματολόγιο. Εξετάζεται η οπτική τους σχετικά με την πρόληψη, την ανθεκτικότητα, τη συλλογική δράση και τη συνεργασία με τις Αρχές.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ 16

Η συλλογική ανάλυση εστιάζει στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης (Σενάριο 0), εντοπίζοντας τα τρωτά σημεία, τους διαθέσιμους πόρους και τις δυνατότητες. Περιγράφεται η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης και το σχεδιασμό βελτιώσεων.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ 20

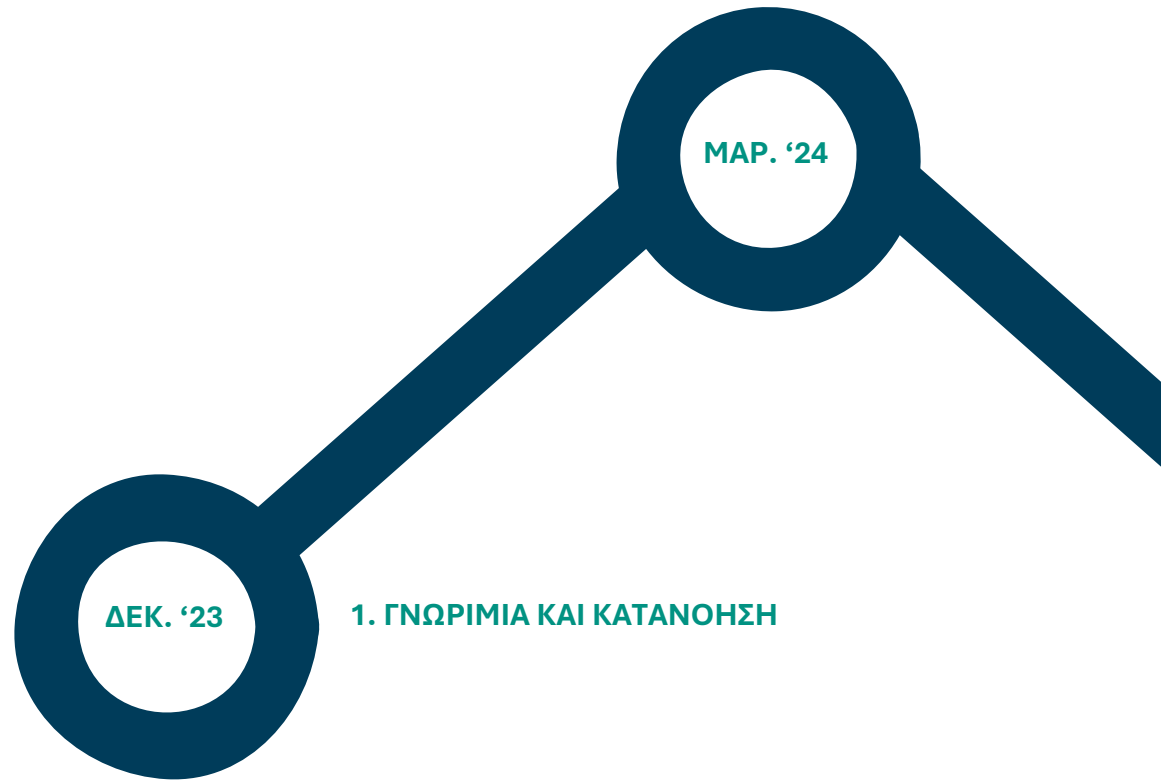
Η διαδικασία του συμμετοχικού σχεδιασμού παρουσιάζει τις προτάσεις που ανέπτυξε η κοινότητα για την πρόληψη και την ετοιμότητα. Εξετάζεται ο τρόπος που διαμορφώθηκαν οι δράσεις μέσα από το διάλογο, τη συλλογική γνώση και τη συμμετοχική λήψη αποφάσεων.

ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΙΚΟΡΦΟ 24

Στην τελευταία ενότητα συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα από τη διαδικασία και διατυπώνονται προτάσεις για τα επόμενα βήματα. Η εμπειρία του Τρικόρφου αναδεικνύεται ως παράδειγμα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας μέσω της συλλογικής δράσης και της διαρκούς βελτίωσης.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

2. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Σύνδεση και γνωριμία με την κοινότητα, συλλογή ιστοριών και δεδομένων, αρχική κατανόηση των στάσεων και των αναγκών

Επιτόπια αυτοψία, εντοπισμός πλεονεκτημάτων και αδυναμιών, καταγραφή τοπικών δυνατοτήτων και προβλημάτων

ΙΟΥΝ. '24

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

ΑΠΡ. '24

3. ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ανάπτυξη προτάσεων και σχεδίου πρόληψης και αντιμετώπισης μέσω συλλογικών διαδικασιών και διαλόγου

Ανασκόπηση δράσεων, συζήτηση για τα αποτελέσματα και διατύπωση προτάσεων για τα επόμενα βήματα

ΠΡΟΦΙΛ ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ

Το Τρίκορφο είναι ένα χωριό της Μεσσηνίας, χτισμένο στο νότιο άκρο της οροσειράς «Καλλιγιάς» και μπροστά του εκτείνεται ο κάμπος του Τρικόρφου με καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Ο οικισμός ανήκει στην Κοινότητα Τρικόρφου, που υπάγεται διοικητικά στη Δημοτική Ενότητα Τρικόρφου, του Δήμου Μεσσήνης. Βρίσκεται περίπου 34 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Καλαμάτας και σε υψόμετρο 395 μέτρων, και με βάση την απογραφή του 2021, ο πληθυσμός ανέρχεται σε 274 κατοίκους.

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Υψόμετρο: 395 μέτρα
- Διοικητική Υπαγωγή: Δήμος Μεσσήνης
- Πληθυσμός (Απογραφή 2021): 274 κάτοικοι

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Περιοχή: Στους πρόποδες του «Καλλιγιά», με πλούσια φυσική βλάστηση
- Δέντρα: Δρυς, πουννάρια

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Γεωργία: Καλλιέργεια ελιάς, συκιάς
- Τυποποίηση: Δύο ελαιοτριβεία και μια επιχείρηση που τυποποιεί και εξάγει τα προϊόντα του τόπου
- Ταβέρνα, Καφενείο και Φαρμακείο

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

- Το Τρίκορφο δεν έχει βιώσει άμεσα κάποια μεγάλη πυρκαγιά στην περιοχή του αλλά όταν ξεσπάσει μια φωτιά στα γύρω χωριά κάποιος αριθμός ατόμων με τρακτέρ σπεύδουν για να βοηθήσουν

Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ: ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΓΝΩΣΗΣ, ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το Τρίκορφο ξεχωρίζει για την ικανότητά του να συνδυάζει παραδοσιακές γνώσεις, εθελοντική δράση και εμπειρία στην οργάνωση για την πρόληψη και αντιμετώπιση κρίσεων. Αν και οι ίδιοι δεν έχουν βιώσει μεγάλες πυρκαγιές στο χωριό τους, οι κάτοικοι έχουν αποδείξει πολλές φορές την ετοιμότητά τους να συμβάλλουν σε περιόδους έκτακτης ανάγκης στην ευρύτερη περιοχή, αξιοποιώντας τα τρακτέρ και τα βυτία τους, γεγονός που έχει αναγνωριστεί τόσο από τις υπόλοιπες κοινότητες όσο και από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

Αξιοποίηση Τοπικής Γνώσης και Εμπειρίας

Οι κάτοικοι γνωρίζουν σε βάθος τα κρίσιμα σημεία υδροληψίας και τις ιδιαιτερότητες της περιοχής τους, ενώ έχουν την δυνατότητα να αξιοποιήσουν τη συνύπαρξη έμπειρων πυροσβεστών και τοπικών παραγόντων για την ενίσχυση της πρόληψης και την αντιμετώπιση κρίσεων.

Ισχυρή Διάθεση για Αυτενέργεια

Παρά τις οργανωτικές προκλήσεις, η κοινότητα έχει επιδείξει σημαντική ετοιμότητα σε κρίσιμες στιγμές για την ευρύτερη περιοχή, ανταποκρινόμενη άμεσα με διαθέσιμα μέσα και αυτοσχέδιο εξοπλισμό.

Οργάνωση και Συνεργασία

Αναδεικνύεται η ανάγκη για καλύτερη συντονισμένη δράση με τοπικές Αρχές αλλά και τη δημιουργία οργανωμένων εθελοντικών ομάδων, ώστε να μεγιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητα στις κρίσιμες παρεμβάσεις.

Αναλύοντας το περιεχόμενο του διαλόγου στην κοινότητα του Τρικόρφου προκύπτει ότι οι κάτοικοι αντιλαμβάνονται ότι διαθέτουν ισχυρά σημεία που μπορούν να αποτελέσουν βάση για την ανάπτυξη μιας πιο αποτελεσματικής στρατηγικής πρόληψης και αντιμετώπισης των δασικών πυρκαγιών.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Συλλογικό Πνεύμα:** Η κοινότητα έδειξε ισχυρή διάθεση να δράσει συλλογικά σε καταστάσεις κρίσης, με τους κατοίκους να σπεύδουν άμεσα για την αντιμετώπιση πυρκαγιών
- Τοπική Γνώση και Τεχνογνωσία:** Υπάρχει γνώση για κρίσιμα σημεία υδροληψίας που μπορούν να αξιοποιηθούν σε καταστάσεις ανάγκης. Επιπλέον, η παρουσία του Δασάρχη της Καλαμάτας και δύο πυροσβεστών στο Τρίκορφο ενισχύει την τεχνογνωσία και την ετοιμότητα της κοινότητας
- Προϋπάρχουσα Εμπειρία Οργάνωσης:** Η κοινότητα είχε στο παρελθόν μια άτυπη αλλά λειτουργική εθελοντική ομάδα με σαφείς ρόλους, γεγονός που αποτελεί καλή βάση για μελλοντική οργάνωση
- Προθυμία για Βελτίωση και Οργάνωση:** Τονίστηκε η ανάγκη για καλύτερη οργάνωση και αναβάθμιση δράσεων πρόληψης και ετοιμότητας, με τον πρόεδρο να υποστηρίζει τη δημιουργία μιας συντονισμένης ομάδας

ΑΔΥΝΑΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Έλλειψη Νομικής Κάλυψης και Κινήτρων για Εθελοντές:** Η απουσία νομικού πλαισίου για αποζημίωση σε περίπτωση ζημιών δημιουργεί διστακτικότητα στους κατοίκους να συμμετέχουν εθελοντικά
- Απροθυμία για Συμμετοχή και Οργάνωση:** Παρατηρήθηκε χαμηλή συμμετοχή στις διαδικασίες διαλόγου και οργάνωσης, γεγονός που καταδεικνύει έλλειψη εξοικείωσης με συλλογικές δράσεις
- Περιορισμένη Πρόσβαση και Καθαρισμός Δρόμων:** Υπήρξαν πολλές αναφορές στο πρόβλημα πρόσβασης πυροσβεστικών οχημάτων λόγω κλαδιών, περιφράξεων και ανεπαρκούς καθαρισμού δρόμων
- Περιορισμένη Συνεργασία με Τοπικές Αρχές:** Αναδείχθηκε η ανάγκη για καλύτερο συντονισμό και εκφράστηκαν παράπονα για καθυστερήσεις και ανεπαρκή στήριξη από τις Αρχές

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τον διάλογο με την κοινότητα του Τρικόρφου αναδεικνύουν τόσο τις δυνατότητες όσο και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή. Η κοινότητα διαθέτει ισχυρή τοπική γνώση και τεχνογνωσία, ενώ η ύπαρξη άτυπων εθελοντικών δομών και κρίσιμων υδάτινων σημείων αποτελεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα. Η διάθεση για ανάλυση δράσης και η προθυμία βελτίωσης της οργάνωσης, με τον πρόεδρο της κοινότητας να παίζει κεντρικό ρόλο, προσφέρουν τις βάσεις για μια αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των κινδύνων από πυρκαγιές.

Ωστόσο, τα προβλήματα παραμένουν σημαντικά. Η έλλειψη νομικής κάλυψης και κινήτρων για τους εθελοντές, καθώς και τα προβλήματα πρόσβασης λόγω πυκνής βλάστησης και ανεπαρκών καθαρισμών, δυσκολεύουν την ετοιμότητα της κοινότητας. Παράλληλα, η περιορισμένη συνεργασία με τις τοπικές Αρχές επιβαρύνει τις προσπάθειες πρόληψης και καταστολής. **Συνεπώς, η κοινότητα του Τρικόρφου έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει μια πιο οργανωμένη και συντονισμένη στρατηγική, ενισχύοντας την πρόληψη και αξιοποιώντας τη γνώση και τις υφιστάμενες δυνατότητες, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Αρχές και φορείς.**

Συνεργασία με την Κοινότητα: Μια Διαρκής Διαδικασία

Η κοινότητα του Τρικόρφου συμμετείχε ενεργά σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, μέσα από συνολικά 11 δράσεις που περιλάμβαναν διαδικτυακές και διά ζώσης συναντήσεις, κοινοτικές εκδηλώσεις, τη συγκρότηση συντονιστικής επιτροπής και τη χρήση εργαλείων όπως πίνακες πληροφοριών, χάρτες GIS και καμβάδες συμμετοχικού σχεδιασμού. Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν, συνεντεύξεις, επιτόπια αυτοψία, εκπαιδευτικές συναντήσεις και συνεδρίες συμμετοχικού σχεδιασμού, ενώ οι προτάσεις που κατατέθηκαν προτεραιοποιήθηκαν και επικυρώθηκαν από τους ίδιους τους κατοίκους.

ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ

Η ανάλυση των αντιλήψεων βασίστηκε καταρχάς στο περιεχόμενο που προέκυψε από συζητήσεις, συνεντεύξεις και ανοιχτές συναντήσεις με την κοινότητα. Η εστίαση δόθηκε στην καταγραφή των απόψεων, των αναγκών και των προτεραιοτήτων των κατοίκων. Τα δεδομένα οργανώθηκαν και αναλύθηκαν με στόχο την ανάδειξη των θεμάτων που απασχολούν την κοινότητα, καθώς και των ηθικών διλημάτων και στάσεων που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΘΙΞΕ Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΛΟΓΟ

- Ζητήματα Πρόληψης/Ετοιμότητας
- Υποδομές και Εξοπλισμός
- Συλλογική Δράση και Ευθύνη
- Νομικό Πλαίσιο
- Παραδοσιακές Πρακτικές και Γνώσεις
- Σχέσεις με Τοπικές Αρχές

Η φωτιά και ο θάνατος μας ενώνει όλους και ας είμαστε εχθροί. Όταν γίνεται φωτιά τρέχουν όλοι... όπως στην κηδεία.

ΗΘΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ

Η διαχείριση των δασικών πυρκαγιών στο Τρίκορφο ανέδειξε ηθικά διλήμματα χωρίς ξεκάθαρες απαντήσεις. Η αναγνώρισή τους είναι το πρώτο βήμα για πιο ισορροπημένες πολιτικές που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των κοινοτήτων. Τα παραδείγματα που ακολουθούν φωτίζουν την πολυπλοκότητα αυτών των ζητημάτων και την αναζήτηση λύσεων από τους κατοίκους:

- Ισορροπία ανάμεσα στην «ατομική ευθύνη» και τη «συλλογική δράση»:** Οι κάτοικοι καλούνται να διαχειριστούν τη δική τους ευθύνη για την πρόληψη πυρκαγιών, όπως τον καθαρισμό δρόμων και οικοπέδων. Ωστόσο, η απουσία οργανωμένου σχεδιασμού και κρατικής παρέμβασης δημιουργεί το δίλημμα: Πρέπει να αναλάβουν δράση ατομικά ή να περιμένουν στήριξη και συντονισμό από την κοινότητα και τις αρχές;
- Ισορροπία ανάμεσα στη «προστασία ζωής» και της «περιουσίας»:** Σε περιπτώσεις πυρκαγιάς, οι κάτοικοι αντιμετωπίζουν το δίλημμα να θέσουν τη ζωή τους σε κίνδυνο για να προστατεύσουν τις περιουσίες τους ή να περιμένουν την επέμβαση των Αρχών. Το γεγονός ότι οι επίσημοι φορείς ενδέχεται να αργήσουν να φτάσουν στην περιοχή εντείνει την ανάγκη για άμεση αλλά επικίνδυνη δράση.
- Ισορροπία ανάμεσα στον «εθελοντισμό» και την «οικονομική ασφάλεια»:** Οι εθελοντικές ενέργειες των κατοίκων, όπως η χρήση ιδιωτικών μέσων (π.χ. τρακτέρ ή δεξαμενές), είναι πολύτιμες. Ωστόσο, η απουσία αποζημίωσης σε περίπτωση ζημιών θέτει το δίλημμα: Πρέπει οι κάτοικοι να συνεχίσουν να προσφέρουν χωρίς στήριξη ή να περιορίσουν τη δράση τους για να προστατεύσουν την οικονομική τους ασφάλεια;

Οι κάτοικοι της κοινότητας του Τρικόρφου εστιάζουν στην πρόληψη, τη συλλογική δράση, την ανάγκη για εξοπλισμό και κάλυψη των εθελοντών και στην βελτίωση της συνεργασίας με τις Αρχές. Οι κάτοικοι είναι πρόθυμοι να δράσουν και να προστατεύσουν την περιοχή τους, αλλά αισθάνονται ότι χρειάζονται περισσότερη υποστήριξη για να το κάνουν αποτελεσματικά.

ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΣΤΟ ΤΡΙΚΟΡΦΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΘΗΚΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ, ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΓΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ. Η ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ, ΩΣΤΕ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ Ο ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ.

Κινητοποίηση Κοινότητας και Ευθύνη

Η συμμετοχή όλων, ιδιαίτερα των νέων και ηλικιωμένων, κρίθηκε απαραίτητη

Παραδοσιακές Πρακτικές

Αναφέρθηκαν παραδοσιακές πρακτικές όπως η κτηνοτροφία για την αποτροπή πυρκαγιών

Ανάγκη για Υποδομές και Εξοπλισμό

Αναδείχθηκε η ανάγκη για συντήρηση και βελτίωσης υποδομών όπως οι δεξαμενές και οι δρόμοι

Νομικό Πλαίσιο

Τονίστηκε η ανάγκη για σαφή νομική κάλυψη των εθελοντών

Σχέσεις με Αρχές

Έγινε αναφορά στη βελτίωση συνεργασίας με τις τοπικές Αρχές για γρηγορότερη ανταπόκριση

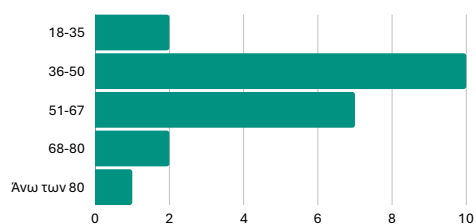
Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε μελέτη που βασίζεται σε ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε από μόνιμους κατοίκους του Τρικόρφου, δίνοντας έμφαση σε άτομα που δεν είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν στις συναντήσεις. Η μελέτη εστιάζει στις αντιλήψεις τους για τον κίνδυνο των πυρκαγιών, την προετοιμασία, τη συλλογική δράση και την εκπαίδευση. Τα αποτελέσματα προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της κοινότητας.

100%

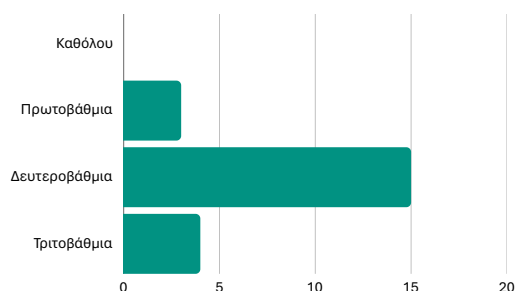
Το συνολικό δείγμα αποτελείται από 22 άτομα

Σε σχέση με το φύλο από τα 22 άτομα τα 11 προσδιορίστηκαν ως γυναίκα, τα 11

Όσον αφορά στις ηλικίες των ερωτηθέντων 2 άτομα ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 18-35, 10 στην 36-50, 7 στην 51-67, 2 στην 68-79, ενώ 1 άτομο είναι άνω των 80 ετών.

Από τα 22 άτομα τα 3 άτομα ολοκλήρωσαν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, 15 την δευτεροβάθμια και 4 την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Σύγκλιση Απόψεων και Συμπληρωματικότητα των Μεθόδων

Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου επιβεβαιώνουν και εμπλουτίζουν τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση περιεχομένου. Η κοινότητα του Τρικόρφου παρουσιάζει διαφοροποιήσεις στις απόψεις των κατοίκων, οι οποίες ωστόσο δεν είναι έντονες. Αυτό υποδεικνύει ότι υπάρχει μια βασική συμφωνία και κοινή κατανόηση των προκλήσεων, διατηρώντας ένα επαρκές επίπεδο συλλογικότητας και συνεργασίας για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που προκύπτουν.

Παρά την απουσία ομοφωνίας, οι απαντήσεις υπογραμμίζουν μια βασική συμφωνία στις αντιλήψεις σχετικά με την πρόληψη και τη διαχείριση των πυρκαγιών. Αυτή η σύγκλιση αναδεικνύει τις δυνατότητες της κοινότητας να λειτουργήσει συντονισμένα, παρέχοντας βάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη συνεργατικών και συμμετοχικών πολιτικών.

Η έρευνα αναδεικνύει την ανάγκη για ενίσχυση της εκπαίδευσης, βελτίωση υποδομών και καλύτερη συνεργασία με τις αρχές, ενώ υπογραμμίζει τη σημασία ύπαρξης σχεδίου πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών. Παράλληλα, η ισχυρή διάθεση των κατοίκων του Τρικόρφου για συλλογική δράση αποτελεί σταθερή βάση για βιώσιμες και συμμετοχικές λύσεις.

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η πλειοψηφία ανησυχεί έντονα για τον κίνδυνο πυρκαγιών (100%)

77% θεωρεί σημαντικό ένα σχέδιο πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών για το χωριό

ΑΤΟΜΙΚΟΣ & ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Σχετική εμπιστοσύνη στις ατομικές ικανότητες (μέση τιμή: 3.86 στα 5)

Σχετική εμπιστοσύνη στη συλλογική δράση (μέση τιμή: 3.73 στα 5)

Παρατηρείται ισορροπία ανάμεσα στην ατομική ευθύνη και τη συλλογική δράση, αναδεικνύοντας τον συνδυασμό προσωπικής πρωτοβουλίας και κοινοτικής συνεργασίας.

86% πιστεύουν στη σημασία της ισότιμης συμμετοχής όλων

41% πιστεύουν ότι οι γνώσεις της κοινότητας μπορούν να συμβάλουν στη διαχείριση των πυρκαγιών

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Ανεπαρκής εκπαίδευση και πληροφόρηση (μέση τιμή: 2.55 στα 5)

Αναγνώριση της σημασίας της εκπαίδευσης (μέση τιμή: 4.27 στα 5)

27.27% αναφέρονται στην ανάγκη για επενδύσεις σε υποδομές και εξοπλισμό στην κοινότητα

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΡΧΕΣ

Χαμηλή εμπιστοσύνη στις Αρχές (μόνο 11.5% θετική άποψη)

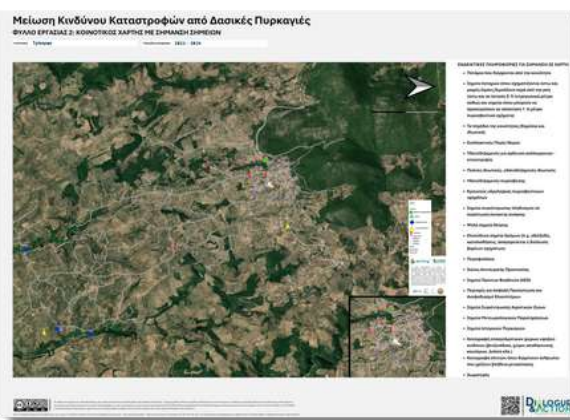
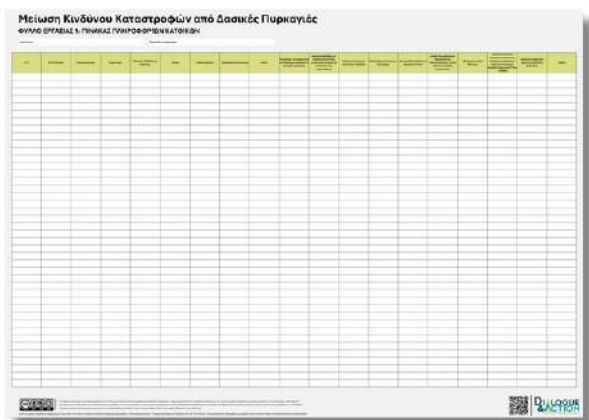

18,18% θεωρεί τη συνεργασία με τις Αρχές σημαντικό εμπόδιο στη διαχείριση των πυρκαγιών

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Η συλλογική ανάλυση περιγράφει την υφιστάμενη κατάσταση της κοινότητας για την περίοδο 2023-2024 και αποτελεί τη βάση για την κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης (Σενάριο 0) της κοινότητας του Τρικόρφου. Στόχος της είναι να εντοπίσει τις βασικές προτεραιότητες και τα κενά που πρέπει να καλυφθούν για να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα της κοινότητας απέναντι στις δασικές πυρκαγιές. Η ανάλυση επικεντρώνεται στον εντοπισμό των τρωτών σημείων και των διαθέσιμων πόρων, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία των κατοίκων οι οποίοι συμμετείχαν ενεργά στη διαδικασία, την τοπική γεωγραφία και τις υποδομές. Η διαδικασία βασίζεται στον κύκλο διαχείρισης ρίσκου (πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση & αποκατάσταση) και επικεντρώνεται κυρίως στα στάδια της πρόληψης και της ετοιμότητας, τα οποία είναι κρίσιμα για τη μείωση της πιθανότητας πυρκαγιάς και την καλύτερη προετοιμασία της κοινότητας.

Η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε με την ανάλυση του περιεχομένου τοποθετήσεων από την κοινοτική εκδήλωση, την διεξαγωγή ομάδας εστίασης με τις γυναίκες της κοινότητας, τη σήμανση κρίσιμων σημείων και πόρων σε λεπτομερή χάρτη με χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (GIS), καθώς και με επιτόπια αυτοψία για την αξιολόγηση των υπάρχουσών υποδομών, η οποία διεξήχθη σε συνεργασία με την Ομάδα Αντιμετώπισης Φυσικών Καταστροφών Μεσσηνίας. Σημειώνεται ότι ο πίνακας πληροφοριών για τους κατοίκους δεν συμπληρώθηκε στο Τρίκορφο.

Τα βασικά ζητήματα πρόληψης και αντιμετώπισης που αναδείχθηκαν μέσα από τη συλλογική ανάλυση είναι τα εξής:

Πρόληψη (προληπτικά μέτρα και πρακτικές που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς)

- Διαχείριση Βλάστησης (Δρόμοι, Ιδιωτικά Ακίνητα, Δάση)
- Διαχείριση Εύφλεκτων Υλικών (Ογκώδη Απόβλητα)
- Ευαισθητοποίηση (Ενημέρωση, Σχετική Νομοθεσία)

Ετοιμότητα (προετοιμασία για πιθανές εστίες πυρκαγιάς ώστε να διασφαλίζεται η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση)

- Αξιολόγηση Υποδομών και Εξοπλισμού (Επισκευές / Προμήθειες)
- Ανίχνευση Πυρκαγιάς (Ανθρώπινοι Πόροι)
- Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Ειδοποίηση της Κοινότητας, Σημείο Συγκέντρωσης)

Στις σελίδες 18 και 19, παρουσιάζεται ένα εργαλείο που απεικονίζει τα σημεία πρόληψης και αντιμετώπισης, με πορτοκαλί τα κρίσιμα και με πράσινο τα δυνατά. Αυτή η κατηγοριοποίηση διευκολύνει την κατανόηση και τη μελλοντική δράση.

Η επιτόπια αυτοψία στο Τρίκορφο ανέδειξε τη σημαντική ύπαρξη υδάτινων υποδομών, με δύο πυροσβεστικά συγκροτήματα και αρκετές δεξαμενές, συμπεριλαμβανομένης μιας μεγάλης δεξαμενής άνω των 300 κυβικών μέτρων.

Ωστόσο, εντοπίστηκε η ανάγκη για συντήρηση του εξοπλισμού, όπως οι σωλήνες και οι κινητήρες των συγκροτημάτων, καθώς και η βελτίωση της συμβατότητας των στομιών με τα πυροσβεστικά οχήματα.

Επιπλέον, καταγράφηκαν σημεία υδροληψίας με ελλείψεις, όπως χαμηλή πίεση, ενώ ιδιωτικές δεξαμενές και πηγές, όπως το Κεφαλόβρυσο, μπορούν να αξιοποιηθούν για άντληση νερού σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3: ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Κοινότητα: Τρίκορφο

Περίοδος Αναφοράς: 2023 - 2024 (Σενάριο 0)

ΠΡΟΛΗΨΗ

Προληπτικά μέτρα και πρακτικές που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς

1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

Δρόμοι

- Αντιπυρική Ζώνη - προχωράει από τον Δήμο
- Πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων λόγω κλαδιών

Καθαρισμός δρόμων, αγροτικών δρόμων και μονοπατιών

Ιδιωτικά Ακίνητα

- Ακαθάριστα Οικόπεδα

Υποχρεωτική διαχείριση της βλάστησης για τους ιδιοκτήτες ακινήτων

Κτήρια

Αφαίρεση δέντρων που βρίσκονται κοντά σε σπίτια και κτίρια

Δάση

Χρήση πρακτικών αειφόρου διαχείρισης των δασών & προστασία της βιοποικιλότητας

2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΦΛΕΚΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Ογκώδη Απόβλητα

- Σκουπιδότοπος στα θυμαράκια, στα ευκάλυπτα

Χειρισμός αντικειμένων που δεν χωρούν στα συστήματα συλλογής αποβλήτων

Απόβλητα κατασκευών

Απόβλητα από κατασκευές, κατεδαφίσεις, ανακαινίσεις και αναδιαμορφώσεις

Ελαχιστοποίηση Αποβλήτων

Αλλαγή των κοινωνικών προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής

Σκουπίδια

Καθαρισμός και συντήρηση δημόσιων χώρων, γειτονιών και φυσικών περιοχών

3. ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Υδατικοί Πόροι

Εξασφάλιση συνεχής πρόσβασης και αποτελεσματικής διαχείρισης

Ενέργεια

Εξασφάλιση και διατήρηση μιας ανεξάρτητης, αξιόπιστης, τοπικής παροχής ενέργειας

Συστήματα Επικοινωνίας

Εγκατάσταση εναλλακτικών δικτύων για εφεδρεία και συνέπεια

Υποδομές

Αύξηση της αντοχής και ανθεκτικότητας των υποδομών

4. ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Ενημέρωση

Ενημέρωση & παρακίνηση αλλαγής συμπεριφοράς προς στρατηγικές πρόληψης

Πυράντοχα Σπίτια

Παρουσίαση της έννοιας των ανθεκτικών στην πυρκαγιά κατοικιών και κτιρίων

Πυράντοχα Χωράφια

Παρουσίαση της έννοιας των ανθεκτικών στην πυρκαγιά χωραφιών και καλλιεργιών

Σχετική Νομοθεσία

Πληροφόρηση & συμβουλευτική για σχετικά θέματα νομοθεσίας

Το παρόν είναι μέρος της "Εργαλειοθήκης για τη Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές". Δημιουργήθηκε από την ομάδα υλοποίησης του πλοτικού έργου "Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές" με την υποστήριξη του ερευνητικού προγράμματος ACCTING (Advancing behavioural Change Through an Inclusive Green deal); European Union's Horizon 2020, No 101019187. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εργαλειοθήκη μεταβείτε στον ιστότοπο <https://dock-ssw.org/tool/disaster-risk-reduction/>

Αυτό το αρχείο διανέμεται σύμφωνα με τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνής (CC-BY-NC-SA 4.0). Για περισσότερες πληροφορίες μεταβείτε στον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Προετοιμασία για πιθανές εστίες πυρκαγιάς ώστε να διασφαλίζεται η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Τεκμηρίωση

Χαρτογράφηση στοιχείων και κατανομή των σχετικών πόρων

Επιθεώρηση Υποδομών

- Υπάρχει ετοιμότητα με τρακτερ και βυτία τους καλοκαιρινούς μήνες

Επιτόπιοι ενδελχείς έλεγχοι των υποδομών και του εξοπλισμού

Επισκευές / Προμήθειες

- 2 Πυροσβεστικά Συγκροτήματα
 - Αρκετές Δεξαμενές
 - Χρειάζονται συντήρηση; οι σωλήνες και οι κινητήρες των συγκροτημάτων, καθώς και η συμβατότητα των στομιών με τα πυροσβεστικά οχήματα
- Ανάλογα με τα αποτελέσματα του ελέγχου και τις ειδικές ανάγκες της κοινότητας

Χρήση της Τεχνολογίας

Αξιοποίηση της τεχνολογίας για εντοπισμό περαιτέρω τρωτών σημείων

2. ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ

Ανθρώπινοι Πόροι

- Υπάρχει άτυπη εθελοντική ομάδα που λειτουργεί όταν υπάρχει ανάγκη

Εξασφάλιση της δέσμευσης και της διαθεσιμότητας εθελοντών

Σημεία Θέασης

Προσδιορισμός κατάλληλων σημείων θέασης και πιθανές διαδρομές για περιπολίες

Ημέρες Υψηλού Κινδύνου

Προσδιορισμός ημερών εκτέλεσης ενεργειών για ανίχνευση πυρκαγιάς

Παρακολούθηση

- Οι περισσότεροι έχουν τον νου τους, ιδιαίτερα όταν φυσάει πολύ

Παρακολούθηση & εκτέλεση περιπολιών κατά τη διάρκεια ημερών υψηλού κινδύνου

3. ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Ειδοποίηση της Κοινότητας

Διαδικασίες για τη γρήγορη και αποτελεσματική ενημέρωση

Σημεία Συγκέντρωσης

Προσδιορισμός σημείων συγκέντρωσης ανθρώπων και εξοπλισμού

Βοήθεια για Μετακίνηση

Προσδιορισμός των ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια κατά την εκκένωση

Ρόλοι & Υπευθυνότητες

Ανάθεση συντονισμού, διαχείρισης εξοπλισμού και μετεγκατάστασης πληθυσμού

4. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αντιπυρική Περίοδος

Γνωστοποίηση έναρξης/λήξης της αντιπυρικής περιόδου και χρήσιμες οδηγίες

Παρακίνηση

Διάδοση του κοινοτικού σχεδίου δράσης και ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής

Εκπαιδευτικές Δράσεις

Σεμινάρια κατάρτισης για βασικές δεξιότητες και γνώσεις

Ασκήσεις Ετοιμότητας

Διοργάνωση ασκήσεων ετοιμότητας με στόχο τη βελτίωση των δυνατοτήτων απόκρισης

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο συμμετοχικός σχεδιασμός αποτελεί το επόμενο κρίσιμο βήμα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της κοινότητας του Τρικόρφου απέναντι στις δασικές πυρκαγιές. Ο στόχος του συμμετοχικού σχεδιασμού ήταν να καταγραφούν οι απόψεις των κατοίκων σχετικά με τις δράσεις που προτείνονται για την πρόληψη και την ετοιμότητα, και να διασφαλιστεί ότι το σχέδιο που θα προκύψει είναι αποτέλεσμα συλλογικής σκέψης και δράσης, ανταποκρινόμενο στις ανάγκες και τις δυνατότητες της κοινότητας.

Με βάση τα ευρήματα της συλλογικής ανάλυσης, διαμορφώθηκε ένα πλαίσιο δράσεων πρόληψης και ετοιμότητας (Σενάριο Β), το οποίο επικεντρώθηκε σε βελτιώσεις και ενέργειες για την αντιμετώπιση των τρωτών σημείων, ενώ βασίζεται στις πραγματικές ανάγκες της κοινότητας και την ενεργή συμμετοχή των κατοίκων. Μέσω αυτής της διαδικασίας, επιδιώχθηκε να ενισχυθεί η συνεργασία, να αξιοποιηθεί η τοπική γνώση και να διασφαλιστεί ότι οι προτεινόμενες λύσεις ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής.

Ο συμμετοχικός σχεδιασμός περιλάμβανε τα εξής βασικά βήματα:

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πριν την έναρξη της διαδικασίας, οι συμμετέχοντες εξοικειώθηκαν με τον κύκλο διαχείρισης κινδύνων (πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση, αποκατάσταση), ώστε να διευκολυνθεί η κατανόηση των θεματικών και να εστιάσουν στους τομείς που αφορούν την κοινότητά τους.

ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΟΜΑΔΩΝ

Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε δύο ομάδες εργασίας, όπου μέσω ανοιχτής συζήτησης πρότειναν συγκεκριμένες δράσεις για την ενίσχυση της πρόληψης και της ετοιμότητας. Αν και οι τομείς της αντιμετώπισης και της αποκατάστασης συζητήθηκαν σε μικρότερο βαθμό, δόθηκαν συγκεκριμένες οδηγίες για την προετοιμασία μελλοντικών δράσεων.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις που κατατέθηκαν καταγράφηκαν και αποτυπώθηκαν γραφικά στο εργαλείο που είχε παρουσιαστεί κατά τη συλλογική ανάλυση, ώστε να προσφέρουν μια σαφή εικόνα των προτεινόμενων δράσεων και να διευκολύνουν τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων.

Τα βασικά ζητήματα πρόληψης και αντιμετώπισης που αναδείχθηκαν μέσα από τη συλλογική ανάλυση παρατίθενται στη συνέχεια, ενώ στις σελίδες 22 και 23 παρουσιάζονται πιο αναλυτικά όλες οι προτάσεις που προέκυψαν από τον σχεδιασμό.

Πρόληψη (προληπτικά μέτρα και πρακτικές που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς)

- Διαχείριση Βλάστησης (Δρόμοι, Ιδιωτικά Ακίνητα)
- Διαχείριση Εύφλεκτων Υλικών (Ογκώδη Απόβλητα)
- Αυτονομία σε Βασικές Παροχές (Υδάτινοι Πόροι)
- Ευαισθητοποίηση (Ενημέρωση, Σχετική Νομοθεσία)

Ετοιμότητα (προετοιμασία για πιθανές εστίες πυρκαγιάς ώστε να διασφαλίζεται η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση)

- Αξιολόγηση Υποδομών και Εξοπλισμού (Τεκμηρίωση, Επισκευές / Προμήθειες Χρήση της Τεχνολογίας)
- Ανίχνευση Πυρκαγιάς (Ανθρώπινοι Πόροι, Σημεία Θέασης, Ημέρες Υψηλού Κινδύνου, Παρακολούθηση)
- Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Ειδοποίηση της Κοινότητας, Σημείο Συγκέντρωσης, Βοήθεια για Μετακίνηση)
- Ενημέρωση / Εκπαίδευση (Αντιπυρική Περίοδος)

Μέσα από έναν συμμετοχικό σχεδιασμό που αξιοποίησε τη συλλογική γνώση και την τοπική εμπειρία, η κοινότητα του Τρικόρφου ανέπτυξε ένα σχέδιο πρόληψης και αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών. Το πλάνο ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής και ενσωματώνει τη φωνή και τις προτεραιότητες των κατοίκων, ενισχύοντας την ανθεκτικότητά της απέναντι σε μελλοντικούς κινδύνους.

Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3: ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Κοινότητα: Τρίκορφο

Περίοδος Αναφοράς: 2024 - 2025 (Σενάριο Β)

ΠΡΟΛΗΨΗ

Προληπτικά μέτρα και πρακτικές που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς

1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

Δρόμοι

- Αντιπυρική Ζώνη - προχωράει από τον Δήμο
- Πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων λόγω κλαδιών

Καθαρισμός δρόμων, αγροτικών δρόμων και μονοπατιών

Ιδιωτικά Ακίνητα

- Προσωπική επικοινωνία με ιδιοκτήτες
- Βοήθεια για όσους έχουν οικονομική δυσκολία

Υποχρεωτική διαχείριση της βλάστησης για τους ιδιοκτήτες ακινήτων

Κτήρια

Αφαίρεση δέντρων που βρίσκονται κοντά σε σπίτια και κτίρια

Δάση

Χρήση πρακτικών αειφόρου διαχείρισης των δασών & προστασία της βιοποικιλότητας

2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΦΛΕΚΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Ογκώδη Απόβλητα

- Να ζητηθούν ανοιχτοί κάδοι για τα ογκώδη σε 1-2 σημεία και να ενημερωθεί η κοινότητα για το τι πρέπει να κάνει

Χειρισμός αντικειμένων που δεν χωρούν στα συνηθισμένα συστήματα συλλογής αποβλήτων

Απόβλητα κατασκευών

Απόβλητα από κατασκευές, κατεδαφίσεις, ανακαινίσεις και αναδιαμορφώσεις

Ελαχιστοποίηση Αποβλήτων

Αλλαγή των κοινωνικών προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής

Σκουπίδια

Καθαρισμός και συντήρηση δημοσίων χώρων, γειτονιών και φυσικών περιοχών

3. ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Υδατικο Πόροι

- Εντοπίστηκαν και είναι γνωστά στην κοινότητα αρκετά σημεία που θα μπορούσε να χίνει άντληση νερού σε περίπτωση ανάγκης

Εξασφάλιση συνεχούς πρόσβασης και αποτελεσματικής διαχείρισης

Ενέργεια

Εξασφάλιση και διατήρηση μιας ανεξάρτητης, αξιόπιστης, τοπικής παροχής ενέργειας

Συστήματα Επικοινωνίας

Εγκατάσταση εναλλακτικών δικτύων για επείγουσα και συνέπεια

Υποδομές

Αύξηση της αντοχής και ανθεκτικότητας των υποδομών

4. ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Ενημέρωση

Ενημέρωση & παρακίνηση αλλαγής συμπεριφοράς προς στρατηγικές πρόληψης

Πυράντοχα Σπίτια

Παρουσίαση της έννοιας των ανθεκτικών στην πυρκαγιά κατοικιών και κτιρίων

Πυράντοχα Χωράφια

Παρουσίαση της έννοιας των ανθεκτικών στην πυρκαγιά χωραφιών και καλλιεργιών

Σχετική Νομοθεσία

Πληροφόρηση & συμβουλευτική για σχετικά θέματα νομοθεσίας

Το παρόν είναι μέρος της "Εργαλειοθήκης για τη Μείωση Κινδύνου Καταστροφών από Δασικές Πυρκαγιές". Δημιουργήθηκε από την ομάδα υλοποίησης του πλοτικού έργου "Διάλογος και Δράση απέναντι στις Πυρκαγιές: Ενδυνάμωση Κοινοτήτων για Ανθεκτικότητα σε Φυσικές Καταστροφές" με την υποστήριξη του ερευνητικού προγράμματος ACCTING (Advanced behavioural Change Through an Inclusive Green deal); European Union's Horizon 2020, No 101019187. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εργαλειοθήκη μεταβείτε στον ιστότοπο <https://dock-ssw.org/tool/disaster-risk-reduction/>

Αυτό το αρχείο διανέμεται σύμφωνα με τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC-BY-NC-SA 4.0). Για περισσότερες πληροφορίες μεταβείτε στον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Προετοιμασία για πιθανές εστίες πυρκαγιάς ώστε να διασφαλίζεται η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Τεκμηρίωση

- Ενημερωμένος χάρτης

Χαρτογράφηση στοιχείων και κατανομή των σχετικών πόρων

Επιθεώρηση Υποδομών

- Υπάρχει ετοιμότητα με τρακτερ και βυτία τους καλοκαιρινούς μήνες

Επιτόπιοι ενδελχείς έλεγχοι των υποδομών και του εξοπλισμού

Επισκευές / Προμήθειες

- 2 Πυροσβεστικά Συγκροτήματα
- Αρκετές Δεξαμενές
- Πρόταση για μία ακόμη με φυσική ροή κάτω από την πλατεία
- Χρειάζονται συντήρηση: οι σωλήνες και οι κινητήρες των συγκροτημάτων, καθώς και η συμβατότητας των στομιών με τα πυροσβεστικά όπλα

Ανάλογα με τα αποτελέσματα του ελέγχου και Αξιοποίηση της τεχνολογίας για εντοπισμό περαιτέρω τρωτών σημείων

Χρήση της Τεχνολογίας

2. ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ

Ανθρώπινοι Πόροι

- Υπάρχει άτυπη εθελοντική ομάδα που λειτουργεί όταν υπάρχει ανάγκη

Εξασφάλιση της δέσμευσης και της διαθεσιμότητας εθελοντών

Σημεία Θέασης

Προσδιορισμός κατάλληλων σημείων θέασης και πιθανές διαδρομές για περιπολίες

Ημέρες Υψηλού Κινδύνου

Προσδιορισμός ημερών εκτέλεσης ενεργειών για ανίχνευση πυρκαγιάς

Παρακολούθηση

- Οι περισσότεροι έχουν τον νου τους, ιδιαίτερα όταν φυσάει πολύ

Παρακολούθηση & εκτέλεση περιπολιών κατά τη διάρκεια ημερών υψηλού κινδύνου

3. ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Ειδοποίηση της Κοινότητας

- Κρίθηκε ότι περισσότερη οργάνωση θα απαιτούσε περισσότερη δέσμευση και χρόνο, τα εμπλεκόμενα άτομα έκριναν ότι στην παρούσα φάση αυτό δεν είναι απαραίτητο

Διαδικασίες για τη γρήγορη και αποτελεσματική ενημέρωση

Σημεία Συγκέντρωσης

Προσδιορισμός σημείων συγκέντρωσης ανθρώπων και εξοπλισμού

Βοήθεια για Μετακίνηση

Προσδιορισμός των ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια κατά την εκκένωση

Ρόλοι & Υπευθυνότητες

Ανάθεση συντονισμού, διαχείρισης εξοπλισμού και μετεγκατάστασης πληθυσμού

4. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αντιπυρική Περίοδος

Γνωστοποίηση έναρξης/λήξης της αντιπυρικής περιόδου και χρήσιμες οδηγίες

Παρακίνηση

Διάδοση του κοινοτικού σχεδίου δράσης και ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής

Εκπαιδευτικές Δράσεις

Σεμινάρια κατάρτισης για βασικές δεξιότητες και γνώσεις

Ασκήσεις Ετοιμότητας

Διοργάνωση ασκήσεων ετοιμότητας με στόχο τη βελτίωση των δυνατοτήτων απόκρισης

Μαθαίνοντας από το Τρίκορφο

Η διαδικασία διαχείρισης κινδύνων στο Τρίκορφο ανέδειξε τη σημασία της αξιοποίησης της υφιστάμενης γνώσης, της εμπειρίας και των δεξιοτήτων της κοινότητας, καθώς και τη δύναμη της εθελοντικής δράσης. Παρά το γεγονός ότι στο Τρίκορφο δεν έχει εκδηλωθεί περιστατικό πυρκαγιάς στον ίδιο τον οικισμό, η κοινότητα έχει αποδείξει ότι ανταλλάσσεται την ευθύνη της, αυξάνοντας με αυτόν τον τρόπο την ανθεκτικότητα στην ευρύτερη περιοχή.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Η τοπική γνώση αποτελεί πολύτιμο πόρο για την κοινότητα. Με βάση την εμπειρία και τις γνώσεις των κατοίκων, το Τρίκορφο κατάφερε να χαρτογραφήσει κρίσιμα σημεία και να αναδείξει τις ευκαιρίες και τα τρωτά της σημεία. Αυτή η διαδικασία έδειξε ότι ακόμη και μικρές κοινότητες διαθέτουν την απαραίτητη γνώση για να αντιμετωπίσουν σύνθετες προκλήσεις, αρκεί να δοθεί η κατάλληλη καθοδήγηση.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

Η κοινότητα του Τρίκορφου διαθέτει σημαντική εμπειρία και γνώσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση κρίσεων. Συγκεκριμένα άτομα έχουν αναλάβει διακριτούς ρόλους σε περιόδους έκτακτης ανάγκης, γεγονός που ενισχύει την άμεση αντίδραση. Η συντονισμένη αξιοποίηση της εμπειρίας αυτής μπορεί να αποτελέσει ισχυρό θεμέλιο για τη μελλοντική οργάνωση. Επιπλέον η παρουσία επαγγελματιών, όπως ο δασάρχης και οι πυροσβέστες, ενισχύουν την ετοιμότητα και τον συντονισμό για την αντιμετώπιση πυρκαγιών.

Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η άτυπη εθελοντική ομάδα και η ενεργοποίηση των κατοίκων αποδεικνύουν τη διάθεση για δράση σε περιόδους κρίσης. Με τη χρήση ιδιωτικών μέσων, όπως τρακτέρ και βυτία, οι κάτοικοι συμβάλλουν ουσιαστικά στην αντιμετώπιση περιστατικών πριν την άφιξη των αρμόδιων υπηρεσιών, κάτι που έχει αναγνωριστεί τόσο από τις γειτονικές κοινότητες όσο και από την Πυροσβεστική.

Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Η κοινότητα του Τρίκορφου κατανοεί ότι μια φωτιά στην ευρύτερη περιοχή δεν είναι ένα μακρινό γεγονός αλλά μια άμεση απειλή για το χωριό τους. Η έγκαιρη κινητοποίησή τους σε γειτονικές περιοχές λειτουργεί όχι μόνο ως πράξη αλληλεγγύης αλλά και ως στρατηγική προστασίας, προλαμβάνοντας την εξάπλωση της πυρκαγιάς προς το χωριό τους.

Το Τρίκορφο αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση, δείχνοντας ότι οι κοινότητες μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο στην πρόληψη και αντιμετώπιση κρίσεων. Η εμπειρία, η τοπική γνώση και η οργάνωση που διαθέτει η κοινότητα συνδυάζονται με τη δέσμευση για προστασία τόσο του οικισμού όσο και της ευρύτερης περιοχής. Η έγκαιρη αντίδρασή τους σε φωτιές σε γειτονικούς οικισμούς υπογραμμίζει την αναγνώριση της αλληλεξάρτησης των τοπικών κοινοτήτων και της κοινής ευθύνης για τη διαφύλαξη του συνολικού οικοσυστήματος.

Καθώς η ανθεκτικότητα αποτελεί μια δυναμική διαδικασία συνεχούς βελτίωσης, απαιτεί συστηματική προσαρμογή σε νέες προκλήσεις και αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και γνώσεων. Με την εφαρμογή των παρακάτω προτάσεων, το Τρίκορφο μπορεί να ενισχύσει ακόμη περισσότερο την ικανότητά της να διαχειρίζεται κινδύνους και να διαμορφώσει ένα πιο ανθεκτικό μέλλον.

Συνεχής Βελτίωση Πληροφοριών και Υποδομών

- Δημιουργία του πίνακα πληροφοριών με τις πληροφορίες των κατοίκων
- Ετήσιος επιτόπιος έλεγχος για την αξιολόγηση της κατάστασης των δεξαμενών νερού, των πυροσβεστικών κρουστών και των αγροτικών δρόμων και επικαιροποίηση του χάρτη

Συστηματική παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων

- Άμεση συντήρηση των πυροσβεστικών στην πλατεία ώστε να εξασφαλιστεί η λειτουργικότητα και βελτίωση της συμβατότητας με τα πυροσβεστικά οχήματα
- Βελτίωση της πίεσης στα σημεία υδροληψίας και ενσωμάτωση ιδιωτικών δεξαμενών και πηγών σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης
- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με την αξία της πρόληψης

Προώθηση της Συλλογικής Δράσης και Συνεργασίας με τα Διπλανά Χωριά

- Δημιουργία μόνιμης διαδημοτικής ομάδας που θα λειτουργεί ως δίκτυο πρόληψης και άμεσης αντίδρασης σε περιπτώσεις πυρκαγιάς
- Εφόσον δημιουργηθεί ομάδα, διερεύνηση πιστοποίησης από την Πολιτική Προστασία, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δράσεων και να ενισχυθεί η συνεργασία με τις αρμόδιες Αρχές

Μόνιμα Κανάλια Επικοινωνίας με τις Αρχές

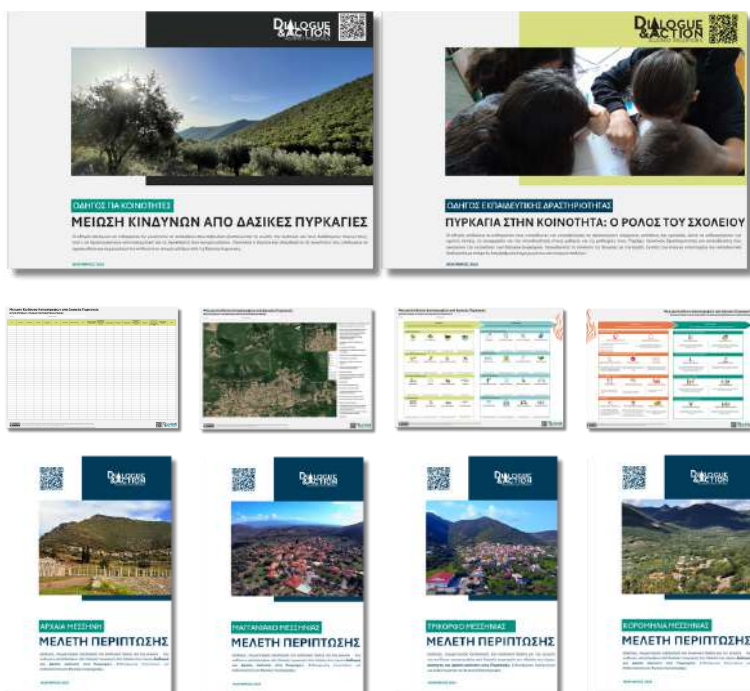
- Δημιουργία τακτικών διαύλων επικοινωνίας με τον Δήμο, την Πυροσβεστική και το Δασαρχείο, για την καλύτερη συνεργασία και την ταχύτερη ανταπόκριση σε περιπτώσεις κινδύνου
- Ορισμός συντονιστών μέσα στην κοινότητα που θα διασφαλίζουν την άμεση και αποτελεσματική επικοινωνία

Η ολοκλήρωση αυτής της μελέτης δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη θερμή υποστήριξη και την ενεργή συμμετοχή της κοινότητας του Τρικόρφου. Ευχαριστούμε όλους τους κατοίκους που μοιράστηκαν τις εμπειρίες, τις γνώσεις και τις ανησυχίες τους, συμβάλλοντας καθοριστικά στη διαμόρφωση των ευρημάτων και των προτάσεων. Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνονται στον πρόεδρο της κοινότητας του Τρικόρφου κ. Παναγιώτη Αποστολόπουλο, στον δημοτικό σύμβουλο κ. Νικόλαο Πουλόπουλο, στον πρόεδρο του Συλλόγου Τρικορφαίων Μεσσηνίας κ. Αντρέα Γεωργακόπουλο, στην κ. Διονυσία Καρουτζου για τη βοήθεια στη διεξαγωγή της έρευνας και σε όλα τα άτομα που συμμετείχαν στις δράσεις, καταθέτοντας τον χρόνο και την ενέργειά τους για την προστασία και ενίσχυση της κοινότητάς τους. Η δέσμευσή τους αποτελεί παράδειγμα συλλογικής δράσης και συνεργασίας για την αντιμετώπιση κρίσιμων προκλήσεων.

Η μελέτη είναι μέρος μιας εργαλειοθήκης μείωσης κινδύνων από δασικές πυρκαγιές η οποία περιλαμβάνει έναν οδηγό για κοινότητες, έναν οδηγό για εκπαιδευτές/τριες για την υλοποίηση σχετικού εργαστηρίου, φύλλα εργασίας και τέσσερις μελέτες περίπτωσης, προκειμένου οι κοινότητες να μπορούν να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν λύσεις που ανταποκρίνονται στις δικές τους ανάγκες αλλά και στις δικές τους δυνατότητες.

Η εργαλειοθήκη μείωσης κινδύνων από δασικές πυρκαγιές απευθύνεται σε κοινότητες που επιθυμούν να αναλάβουν δράση για να μειώσουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν από τις δασικές πυρκαγιές.

Εστιάζει στην αυτενέργεια και την ανάληψη πρωτοβουλιών από τις ίδιες τις κοινότητες ενώ λαμβάνει υπόψη το γνωσιακό κεφάλαιο, την εμπειρία, τους διαθέσιμους πόρους, καθώς και τη δομή και την σύνθεση των κοινοτήτων.

Η εργαλειοθήκη είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στο: dock-sse.org/tool/disaster-risk-reduction

accting

DIALOGUE
& ACTION
AGAINST WILDFIRES

Το 12μηνο πρόγραμμα Διάλογος και δράση απέναντι στις Δασικές Πυρκαγιές υλοποιήθηκε το διάστημα 01/12/2023 - 01/12/2024 είναι ένα πιλοτικό έργο του ACCTING (Advancing behavioural Change Through an INclusive Green deal) που είναι ένα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο (European Union's Horizon 2020, No 101036504) που αναλύει τον αντίκτυπο των πολιτικών της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) στις ευάλωτες ομάδες και παράγει γνώσεις και καινοτομίες για την προώθηση της αλλαγής συμπεριφοράς σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Εταίροι του Έργου Διάλογος και δράση απέναντι στις Δασικές Πυρκαγιές είναι:

DOCK

